

Recenze

Nový velký antropologický slovník

Jaroslav Malina a kolektiv, *Antropologický slovník aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009. Ilustrace Vladimír Renčín. (Knižní vydání s ukázkami hesel. Celý slovník v elektronické podobě je zdarma zpřístupněn na adrese: <http://is.muni.cz/do/1431/UAntrBiol/el/antropos/index.html>)

Moderní antropologie (z řečtiny: anthr \acute{o} pos – člověk, logos – věda, věda o člověku) je interdisciplinární vědecký obor hledající odpovědi na základní otázky lidského rodu: Odkud jsme? Jací jsme? Kam jdeme? Vychází z poznání, že lidé a lidská společenství, jejich vznik, vývoj a proměny jsou určovány navzájem se ovlivňujícími danostmi biologickými, medicínskými, psychologickými, sociálními, kulturními atd.

Těmito slovy uvádí hlavní autor dílo, které v tomto oboru nemá obdoby (pravděpodobně ani na světě). Hned úvodem by bylo proto vhodné poznamenat, že by si zasloužil označení *Velký*. Dílo vzniklo jako výsledek mnohaletého úsilí autora a spolupracovníků, za podpory několika grantových projektů GAČR, výzkumného záměru AV ČR a Přírodovědecké fakulty MU. Ve své filozofii vychází slovník z pojetí celostní antropologie – bio-socio-kulturní vědy, integrující poznatky z přírodních a společenských věd.

Slovník tedy můžeme považovat za jakousi integrální databázi poznatků, jichž bylo v oblasti věd o člověku, společnosti a kultuře dosaženo v kontextu vývoje antropologie a jejích subdisciplín, výzkumných metod, paradigmat a teorií. Na rozdíl od standardních slovníků rozšiřuje tematický záběr mimo jiné o oblast krásné literatury a umění. Jeho součástí se stala komplexní řada hesel věnovaných oblastem umělecké kultury, kterou tradiční antropologie do značné míry opomíjela. Je obohacen také o životopisy celé řady osobností, které od starověku až po současnost přinesly určitý vklad do antropologie.

Antropologický slovník může sloužit jako běžný výkladový slovník, ale také jako učebnice antropologie. Případný zájemce by měl zahájit studium u hesla *antropologie*, které díky systému odkazů na relevantní hesla tvoří základní orientační schéma pro cestu k dalším heslům.

Ve více než stoleté historii české antropologie je slovník prvním dílem tohoto druhu. Sestavili jej naši přední odborníci, a to nejen pro studenty a vědecké pracovníky antropologie a „příbuzných“ disciplín (archeologie, psychologie, religionistiky, sexuologie, sociologie aj.), ale i pro učitele a studenty středních škol a širší veřejnost.

Autoři a editor využívají k publikování díla kombinaci knižního vydání s elektronickou verzí. Knižní vydání na 280 stranách je pouhým zlomkem celkového rozsahu *Slovníku*, přináší jen jakýsi vzorek asi 200 hesel z celkového počtu cca 20 000 hesel, která jsou obsažena na přiloženém CD a zaplnila by v knižním vydání více než 4000 stran.

Antropologický slovník je určitě vítaným přínosem také pro studenty, učitele a vědecké pracovníky z široké oblasti kinantropologie. Mohou zde najít množství hesel, rozšiřujících jejich znalosti, poskytujících přehled a dodávajících inspiraci z příbuzných vědních disciplín.

Josef Pavlík

Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity